



SAVJET VLADE REPUBLIKE HRVATSKE  
ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKA

**ZAKLJUČCI TREĆE SJEDNICE DRUGOG SAZIVA SAVJETA VLADE  
REPUBLIKE HRVATSKE ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE**

**VARAŽDIN 2019.**

Treća sjednica drugog saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Savjet Vlade) održana je u razdoblju od 8. do 10. studenoga 2019. u Varaždinu. U radu sjednice, osim članova Savjeta Vlade, sudjelovao je i predsjednik Vlade Republike Hrvatske g. Andrej Plenković, brojni predstavnici državnih tijela i institucija, sveučilišne zajednice, Hrvatske radiotelevizije (dalje u tekstu: HRT), organizacija civilnog društva i Katoličke crkve. S obzirom na pitanja od izuzetne važnosti za Hrvate izvan Republike Hrvatske, ovogodišnja sjednica Savjeta Vlade bila je organizirana prema tematskim panelima na kojima su utvrđene konstruktivne smjernice, prijedlozi i zaključci kako slijedi:

***1. Glasovanje izvan Republike Hrvatske***

Ustavno pravo svakog građanina Republike Hrvatske je da može birati i da bude biran. Kada je u pitanju glasovanje, u slučaju ako se nisu prethodno registrirali, birači izvan Republike Hrvatske s prebivalištem u Republici Hrvatskoj su u nepovoljnijem položaju od birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj koji su se propustili aktivno registrirati. Na putu glasovanja biračima izvan Republike Hrvatske stoje dvije prepreke: postupak prethodne registracije i mogućnost glasovanja samo u diplomatsko-konzularnim predstavništvima, koja su mnogima udaljena, pa čak i nekoliko tisuća kilometara. Raspravom koja je slijedila panel, istaknuto je da veliki broj državljana Republike Hrvatske nije u mogućnosti izvršiti registraciju elektronskim putem te da veliki dio hrvatskih iseljenika s prebivalištem u inozemstvu nema e-osobnu iskaznicu. Slijedom navedenog, članovi Savjeta Vlade iznijeli su slijedeće zaključke na navedenu temu:

- Savjet Vlade predlaže da se žurno razmotri mogućnost dopisnog i/ili elektronskog glasovanja hrvatskim državljanima u inozemstvu;
- Savjet Vlade predlaže da se putem HRT-a Hrvatima izvan Republike Hrvatske omogući informiranje i tumačenje zakonskih odredbi vezanih uz prethodnu registraciju te da se članovima Savjeta Vlade pravovremeno dostave informacije o navedenom, kako bi te informacije mogli podijeliti hrvatskim zajednicama koje predstavljaju u Savjetu Vlade;
- članovi Savjeta Vlade osnovat će radnu skupinu koja će raditi na prijedlogu poboljšanja postojećeg zakonskog okvira i taj prijedlog uputiti na razmatranje Vladi Republike Hrvatske;

- Savjet Vlade ističe da je potrebno podizanje svijesti javnosti te društveno zagovaranje u ovom pitanju s obzirom na stupanj otežavanja korištenja građanskih prava hrvatskim državljanima izvan Republike Hrvatske.

## ***2. Očuvanje hrvatskog jezika i kulture Hrvata izvan Republike Hrvatske***

Temeljem panela o očuvanju hrvatskoga jezika i kulture Hrvata izvan Republike Hrvatske kao i hrvatskoga identiteta općenito, sukladno raspravi koja je uslijedila nakon tematskog panela, članovi Savjeta Vlade donose sljedeće zaključke i predlažu:

- nastavak poticanja učenja i p(r)oučavanja hrvatskoga jezika i kulture izvan Republike Hrvatske, razvijanje novih kurikula, osiguravanje i povećavanje broja učitelja i koordinatora hrvatske nastave – nastave hrvatskoga jezika i kulture, kao i lektora hrvatskoga jezika, posebno u prekoceanskim državama;
- osnivanje Centra za hrvatske studije u Južnoj Americi (Čile ili Argentina);
- utemeljenje Instituta koji će voditi izravnu brigu o razvijanju međunarodne kulturne suradnje i promociji hrvatske kulture i jezika u inozemstvu;
- aktivan rad na razvijanju svijesti o jedinstvenoj hrvatskoj kulturi koju baštine i stvaraju svi Hrvati i čiji su integralan dio sve specifične kulturne prakse, tradicijske i suvremene, svih Hrvata ma gdje god živjeli;
- nastavak osiguravanja posebnih upisnih kvota za različite studentske programe na sveučilištima u Republici Hrvatskoj za pripadnike hrvatske nacionalne manjine i potomaka Hrvata rođenih izvan Hrvatske;
- unapređenje postojeće i uspostavljanje nove suradnje između sveučilišta u Republici Hrvatskoj te hrvatskog Sveučilišta u Mostaru sa sveučilištima u državama u kojima žive predstavnici Hrvata izvan Republike Hrvatske i hrvatske nacionalne manjine te poticanje razmjene studenata i nastavnika.

## ***3. Položaj i status Hrvata u Bosni i Hercegovini***

Savjet Vlade pozdravlja angažman nositelja zakonodavne i izvršne vlasti Republike Hrvatske, predsjednice Republike Hrvatske te zastupnika iz Republike Hrvatske u Europskom parlamentu u zagovoru europske budućnosti Bosne i Hercegovine te jednakopravnosti Hrvata kao konstitutivnog naroda kao i napore koje ulaže Vlada Republike Hrvatske u stvaranju uvjeta koji osiguravaju dugoročni ostanak Hrvata u Bosni i Hercegovini kroz potporu projektima od strateškog značaja za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini.

Savjet Vlade izražava jasan stav i potporu ispunjenju strateškog cilja hrvatske politike u Bosni i Hercegovini kroz očuvanje cjelovitosti Bosne i Hercegovine te ostvarenje potpune suverenosti, konstitutivnosti i jednakopravnosti hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini kroz izmjene Izbornog zakona i Ustava Bosne i Hercegovine. Nametnutim promjenama Ustava i Izbornog zakona od strane predstavnika međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini, hrvatski narod u Bosni i Hercegovini se našao pod prijetnjom gubitka ustavne konstitutivnosti i političkog subjektiviteta. Eklatantan primjer je nemogućnost izbora legitimnih predstavnika hrvatskog naroda u institucije Ustavom predviđene za legitimno zastupanje, a to su u prvom redu Predsjedništvo Bosne i Hercegovine i Dom naroda Federacije Bosne i Hercegovine.

Savjet Vlade je prepoznao i utvrdio kako je hrvatska javnost nedovoljno upoznata s izazovima i poteškoćama s kojima se susreće hrvatski narod u Bosni i Hercegovini te u tom smislu izražava nezadovoljstvo radom HRT a, koji u niz primjera pokazuje neprofesionalnost u obradi ove teme.

Kako bi se poboljšao položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini kao i suradnja s Republikom Hrvatskom, a temeljem rasprave koja je slijedila nakon panela, članovi Savjeta Vlade iznose zaključke kako slijedi:

- kao strateški cilj međunarodne i vanjske politike Republike Hrvatske, predlaže se nastavak potpore Vlade Republike Hrvatske i svih institucija Republike Hrvatske članstvu Bosne i Hercegovine u Europskoj uniji i NATO – u;
- kako bi se osiguravali uvjeti za održivi ostanak, opstanak i povratak Hrvata u Bosni i Hercegovini, Savjet Vlade ističe potporu snažnijoj gospodarskoj suradnji između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine te potrebu poticanja i stvaranje uvjeta za gospodarsko ulaganje hrvatskog iseljništva u Republiku Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu;
- predlaže se održavanje tematske sjednice u Hrvatskom saboru (Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske) o objektivnom informiranju hrvatske javnosti o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, hrvatske nacionalne manjine u europskim državama i hrvatskog iseljništva;
- u cilju ukupnog unapređenja odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, Savjet Vlade predlaže donošenje odluke Hrvatskog sabora o Danu Hrvata izvan Republike Hrvatske te predlaže njegovo kasnije utvrđenje kao spomendana u Zakonu o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj.

#### ***4. Hrvatska radiotelevizija i program za Hrvate izvan Republike Hrvatske***

Hrvatska radiotelevizija ispunjava obaveze ugovora između HRT-a i Vlade Republike Hrvatske - pokrenuti su novi programi i emisije koje prate događaje važne za Hrvate u Bosni i Hercegovini, iseljništvu u Europi i prekooceanskim državama, kao i hrvatske manjine te je povećan broj dopisništava u Bosni i Hercegovini. Pokrenuta je emisija na HTV i Hrvatskom radiju „Globalna Hrvatska“ koja je stekla veliku popularnost među Hrvatima izvan Republike Hrvatske, pokrenut je serijal „Mostovi“, koji predstavlja znamenite Hrvate u svijetu na polju kulture i znanosti, emitirana je serija o Hrvatima u Čileu, a u pripremi je i emisija o Hrvatima u Argentini te se razmišlja i o humanitarnoj televizijskoj emisiji pod naslovom „Mi Hrvati“ u koju bi bili uključeni Hrvati u raznim krajevima svijeta.

Uz vidljiv pomak u praćenju života Hrvata u svijetu, Savjet Vlade formulirao je nekoliko preporuka prema HRT-u kako bi gledatelji i slušatelji u domovini još više saznali o Hrvatima izvan domovine. Slijedom navedenog, članovi Savjeta Vlade donose sljedeće zaključke i predlažu:

- održavanje tematske sjednice Saborskog Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske o programu HRT za Hrvate izvan Republike Hrvatske;
- emitiranje emisije Globalna Hrvatska na I. programu HTV-a koji ima veću gledanost kako bi informacije o Hrvatima izvan Republike Hrvatske mogle doći do većeg broja gledatelja u domovini;

- otvaranje novih dopisništava u Bosni i Hercegovini te pojačavanje ljudskih resursa dopisništva u Sarajevu;
- sustavnije praćenje Hrvata u Bosni i Hercegovini, njihovu intenzivniju prisutnost u informativnim programima;
- da se ispita mogućnost za premještanje termina prikazivanja specijalne emisije o Hrvatima u Bosni i Hercegovini u gledanije termine;
- da HRT pripremi posebnu emisiju prije izbora sa svim relevantnim informacijama za Hrvate izvan Republike Hrvatske;
- snimanje i emitiranje serijala o hrvatskim manjinskim zajednicama u europskim državama.

Varaždin, 10. studenoga 2019.

Predsjednik Savjeta:

Ivan Grbešić